

کد خبر: ۱۲۵۸۶۰

چهارشنبه ۱۶ تیر ۱۴۰۰ ۱:۱۱

عدم ارائه تضمین کتبی و لغو تحریم‌های دوره ترامپ

چالش‌های پیش روی احیای برجام

دور ششم مذاکرات پیرامون احیای برجام در اواخر خرداد ۱۴۰۰ پایان یافته و طرفین اکنون در آستانه برگزاری دور هفتم مذاکرات هستند. مذاکراتی که به مرحله حساس و تصمیم‌گیری نهایی رسیده است و گفته می‌شود که طرف‌های مذاکره‌کننده تاکنون از ۷۰-۸۰ درصد اختلافات عبور کرده و اکنون به دنبال توافق بر سر ۲۰-۳۰ درصد باقی‌مانده هستند.

عراقچی نماینده مذاکره‌کننده ارشد ایران در خصوص روند مذاکرات اظهار داشته که اختلاف‌های باقی‌مانده درباره مسائل کلیدی چیزهایی هستند که نه به صرف مذاکره، بلکه احتیاج به تصمیم‌های طرف‌های مقابل دارد.

در این میان یکی از موضوعاتی که به‌عنوان یکی از بن‌بست‌های اصلی در مسیر توافق برای احیای برجام مطرح گردیده، مسئله عدم موافقت دولت بایدن در لغو تحریم‌های وضع شده دوران ترامپ علیه ایران و به عبارتی دقیق‌تر چانه‌زنی‌های تیم مذاکره‌کننده دولت بایدن بر سر تعلیق یا لغو آن دسته از تحریم‌هایی است که در دوره ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ علیه ایران اعمال گردید.

ایران معتقد است که دولت دونالد ترامپ، این تحریم‌ها را آشکارا باهدف دشوار کردن بازگشت دولت‌های بعدی آمریکا به توافقنامه برجام وضع نموده و بر همین اساس نیز موضع ایران از ابتدای مذاکرات احیای برجام تاکنون، رفع همه این تحریم‌های وضع شده علیه ایران بوده است.

مقام‌های ایران همواره اظهار داشته‌اند که ضرورت دارد که تمامی این تحریم‌ها از جمله ۱۵۰۰ تحریمی که در دوره ترامپ علیه ایران اعم از قانون کنگره و دستورات اجرایی و مقررات اوفک و خزانه‌داری و دادگستری وضع شده‌اند، به‌منظور احیای برجام لغو گردند. نمونه این تحریم‌ها از قول پرس تی وی و به نقل از یک منبع نزدیک به مذاکرات در وین، دستورات اجرایی ۱۲۹۵۹ و ۱۳۵۹۹ و ۱۳۸۷۶ و ۱۳۹۴۹ رئیس‌جمهور آمریکا و قوانین کاتسا، و ویزا و قانون میهن‌پرستی پاتریوت بخش ۳۱۱ و دلار است و اکنون جزو لیست ۵۰۰ تحریمی بوده که ایران خواستار لغو اکثر آن‌ها است.

درحالی‌که مقامات ایرانی به‌طور یک‌صدا، از لغو یا تعلیق اغلب تحریم‌ها سخن می‌گویند، آنتونیو گوترش دبیر کل سازمان ملل متحد نیز در یازدهمین گزارش خود در مورد اجرای قطعنامه ۲۲۳۱ که در آستانه دور هفتم مذاکرات وین منتشر نمود،

از دولت جو بایدن رئیس‌جمهور آمریکا درخواست نمود تا همه تحریم‌های ایران را همان‌طور که در توافقنامه هسته‌ای ۲۰۱۵ مورد موافقت قرار گرفته، لغو نماید.

در مقابل اما مقام‌های دولت جو بایدن که بارها و به‌صراحت، به شکست سیاست فشار حداکثری اعتراف کرده‌اند، تاکنون از انجام اقداماتی که برای بازگشت به توافق برجام، لازم هستند سرباز زده و صریحاً نیز اعلام کرده‌اند با حذف همه تحریم‌های اعمال‌شده توسط دولت ترامپ موافقت نخواهند کرد.

رابرت مالی نماینده ویژه آمریکا در امور ایران در مصاحبه با ، درخواست ایران برای رفع تمام تحریم‌هایی که بعد از سال ۲۰۱۸ توسط دولت دونالد ترامپ اعمال‌شده است را مشکل خواند و صریحاً تصریح کرد که ما با حذف همه تحریم‌های اعمال‌شده توسط دولت ترامپ موافقت نخواهیم کرد. پیشتر نیز همچنین وزیر خارجه آمریکا در اواسط خردادماه ۱۴۰۰ و در جلسه سنای آمریکا اعلام کرده بود که حتی در صورت بازگشت به برجام، مادام که رفتار ایران تغییر نکرده، صدها مورد تحریم باقی می‌ماند که این تحریم‌ها شامل مواردی است که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری پیشین آمریکا وضع کرده است.

یکی دیگر از چالش‌های پیرامون مذاکرات احیای برجام، موضوع تعهد و تضمین عدم خروج مجدد آمریکا از برجام است. موضوعی که در واقع، درخواست ایران برای دریافت ضمانت از آمریکا، پیرامون عدم خروج دوباره این کشور از توافق هسته‌ای برجام است.

چراکه خروج دولت احتمالی جمهوری خواه در آمریکا از توافق هسته‌ای، یکی از موضوعات محتمل در روند اجرای این توافقنامه در سال‌های آتی است. براین اساس تهران در مذاکرات وین از ایالات‌متحده آمریکا، تعهدنامه کتبی خواسته است تا در آینده هیچ مقام آمریکایی نتواند درست به‌مانند دونالد ترامپ رئیس‌جمهور پیشین ایالات‌متحده، به‌صورت یک‌جانبه از برجام خارج و تحریم‌ها را علیه ایران برگرداند.

موضوعی که سفیر و نماینده دائم ایران در سازمان ملل در نشست شورای امنیت که پیرامون گزارش دوسالانه دبیر کل سازمان ملل در خصوص برجام برگزار شد، به آن تأکید و این‌طور اظهار داشت که خروج آمریکا از برجام غیرقانونی و خلاف مقررات بین‌المللی بوده و ارائه تضمین از سوی آمریکا یک امر بدیهی و ضروری است. این حق طبیعی ایران است و باید اطمینان و تضمین به ما داده شود که چنین چیزی دیگر تکرار نمی‌شود، چون تکرار این موضوع، از یک بعد خسارات اقتصادی و حوزه انسانی و از بعدی دیگر، در روابط بین‌الملل خدشه وارد می‌کند.

اساساً برای ایران اهمیت ندارد که دموکرات‌ها یا جمهوری‌خواهان آمریکا چه نگاهی نسبت به برجام داشته و دارند، بلکه

دریافت تضمین و تعهد کتبی، یک شرط مهم برای موافقت ایران برای احیای این توافقنامه است.

بنابراین آنچه برای ایران مهم است، اینکه هزینه‌های بین‌المللی خروج احتمالی مجدد آمریکا از برجام می‌بایست که شدیداً افزایش یابد، به‌گونه‌ای که دولت بعدی آمریکا از هر جبهه و حزبی که می‌خواهد باشد، به‌راحتی قدرت خروج از این توافق را پیدا نکند یا در صورت خروج از برجام، متحمل هزینه‌ها و خساراتی شود که پرداخت آن‌ها چندان آسان نیست. در غیر این صورت هیچ بعید نیست که دولت بعدی مخالف برجام در آمریکا، درست به‌مانند دولت ترامپ، بدون پرداخت هزینه‌های بین‌المللی و اقتصادی، از توافق هسته‌ای خارج شود. از این‌رو ایران خواهان این است که تعهد و تضمین آمریکا در خصوص حفظ و اجرای توافقنامه برجام به‌صورت مکتوب، داده شود.

در مقابل اما مقامات کاخ سفید همچنان از ارائه تعهد و تضمین کتبی خودداری می‌کنند. بدیهی است که آمریکایی‌ها از احیای توافق هسته‌ای به‌مثابه یک‌پایه یا نقطه آغاز برای برگزاری مذاکرات دیگر با تهران می‌نگرند و براین اساس معتقدند که باید تحریم‌ها علیه ایران را به بهانه‌های گوناگون حفظ نمایند تا بتوانند ایران را به قول خود، وادار به مذاکرات در دیگر حوزه‌های مدنظر با آمریکا از جمله موضوع قدرت موشکی و منطقه‌ای نمایند. از این‌رو یکی از کار ویژه‌های افرادی مانند ریچارد نیو و رابرت مالی در وزارت خارجه آمریکا، حفظ ساختار تحریم‌ها علیه ایران است و به ایران نیز اطلاع داده‌اند که جو بایدن رئیس‌جمهور آمریکا تمامی تحریم‌های اعمال‌شده توسط دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا علیه ایران را رفع نخواهد کرد، زیرا بسیاری از این تحریم‌ها مبنای قانونی دارند.

در مجموع به نظر می‌رسد که موضع و رویکرد عدم لغو تحریم‌های دوره ترامپ و عدم ارائه تضمین و تعهد کتبی عدم خروج مجدد از برجام که دولت آمریکا در مسیر مذاکرات احیای برجام در پیش گرفته، حکایت از وجود دو بن‌بست اساسی در این مسیر است.

درواقع دولت بایدن در راستای رویکرد یک‌طرفه و برتری جویان‌های که ایالات‌متحده آمریکا همواره در قبال دیگر کشورها دارد، تا اینجای کار حاضر به دادن امتیازات محدود در زمینه لغو تحریم‌های دوره ترامپ و نیز تعهد و تضمین کتبی عدم خروج مجدد آمریکا از توافقنامه برجام نبوده است.

براین اساس می‌توان گفت که رویه جاری مذاکره‌کنندگان دولت بایدن، آن‌چنان چالش‌هایی را پیش روی مسیر مذاکراتی احیای توافقنامه برجام ایجاد کرده که حتی می‌تواند به فروپاشی توافقنامه برجام و نه احیای آن در عمل و واقعیت، منجر شود.